

Meesterlijk labyrin

TONEEL

Henry, van en door Peter de Graef.
Gezien: 16/4, Brakke Grond. Daar
nog t/m 19/4, tournee t/m 24/4

door MAARTJE SOMERS

De engel ziet eruit als een personage van Dickens, met een wijde, kamerjas en afzichtelijke, wangbrede bakkebaarden. Op zijn gezicht ligt een enigszins bête glimlach van intens welbehagen. De engel is tevreden, op het zelfgenoegzame af. Hoe dat komt? Welnu, dat heeft met het vette konijn Walter te maken.

De engel, Peter de Graef, vertelt. En hoe. Zijn vierde monoloog, na *Ombat*, *Hun en Een gemeenschap van schurken* is een monster van een verhaal, een volslagen krankzinnige constructie dat de toeschouwer naar adem happend achterlaat. De engel is slechts het bedriegelijke begin; de blik verplaatst zich naar het vette konijn Walter dat een beroerte krijgt, en vandaar naar de eeuwig veelbelovende kunstenaar Marcel van Raefelghem, zijn vrouw Annemieke die zo'n hoofdpijn heeft, zijn ouders en zijn buurvrouw.

Vanuit zijn vogel-, of liever gezegd engel-perspectief kan De Graef hun verschillende paden glashelder voor ons uitzetten, en zijn bedaarde, wat samenzweerderige manier van vertellen zorgt ervoor dat wij al die paden kunnen volgen. Hij heeft een lange aanloop nodig, maar de verknoping van alle draden - die hier niet wordt verraden - is zo air dat je die aanloop

achteraf voor lief neemt.

Aan Henry ligt een kort verhaal van De Graef ten grondslag. Als schrijver vertoont hij bizar-sinistere neigingen, Henry doet af en toe aan Borges denken. Maar het vermakelijkst zijn echter zijn prettig gestoorde vergelijkingen, soms van Homerische allure, soms zo plastisch als een stripverhaal. 'Oh jawel, haar ongedurige ziel zou zich aan dit eeuwenoude lichaam vastklampen als een mossel aan de glibberige voet van een uitgedoofde vuurtoren in de branding'. Bij De Graef is het bruin in iemands ogen 'nat als dat van oude bierflessen' en trekt de huid op een splijtende schedel draden als kaas op een pizza.

Natuurlijk verschuilt zich in de kern van dit hele fantastische bouwwerk een moraal, of in elk geval enige terzijdes die daaraan doen denken. Maar de kern van Henry is de vraag hoe de macht over het verhaal, en daarmee die over de kosmos verdeeld is over verschillende autoriteiten, overigens ook net als dat bij Homerus' epische vertellingen het geval is. Bij Homerus hebben de personages, de muze, de goden en de verteller allemaal zo hun invloed op het verhaal. Bij De Graef heb je de personages, Darwin, de engel, Marcel van Raefelghem, de mysterieuze Henry - het konijn dat De Graef op het eind uit de hoge hoed tovert - en niet te vergeten de auteur. Hoe het precies zit, wordt aan het eind duidelijk, maar het zal de toeschouwer eigenlijk worst zijn. Die 'loopt liever verloren' in dit meesterlijke labyrin.

17 APR. 1977